

PŘÍRODOU ROŽNOVSKA

MINIPRŮVODCE PO PŘÍRODNÍM DĚDICTVÍ

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

nadace
partnerství

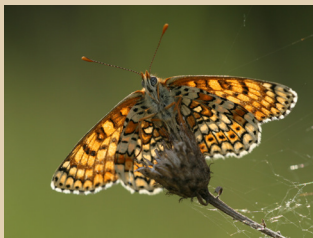
| LIDÉ A PŘÍRODA

Podpořeno z Programu švýcarsko-české spolupráce.

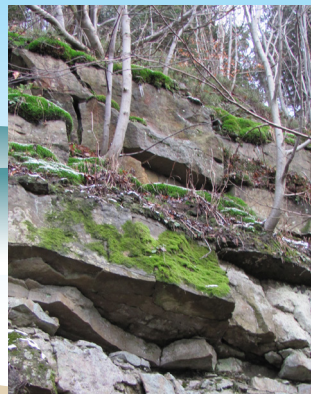

S OTEVŘENÝMA OČIMA MŮŽETE NAJÍT I TY NEJVĚTŠÍ KLENOTY HNED VEDLE CESTY

V krajině je mnoho míst, kudy často procházíme a netušíme přitom, že jen kousek od nás jsou ty největší cennosti. Věříme, že až uvidíte pestrost přírodního dědictví ve skutečnosti, že Vás nadchne a že pochopíte, že může být dost důvodů, proč ho chránit.

Pokud totiž místní i návštěvníci nebudou mít pocit, že je dobré něco chránit a rozvíjet, bude dál ochrana přírody chránit „svou“ přírodu proti všem. A v tom případě žádný státní úřad dlouhodobě existenci tohoto přírodního dědictví nezajistí.

TENTO MINIPRŮVODCE VÁM CHCE UKÁZAT TO, CO V JINÝCH PRŮVODCÍCH NENAJDETE.

HLAVNĚ BEZ REZERVACÍ

Ani rezervacím se nevyhýbáme, ale většina cenností se nachází v normálně obhospodařované krajině.

PO TURISTICKÝCH TRASÁCH

Místa jsou většinou vybrána tak, aby se k nim dalo jít po značených turistických trasách. Uprostřed je orientační mapa, ale doporučujeme použít podrobnější turistickou mapu.

JAK CO VYPADÁ

V průvodci jsou fotky nebo i popisy toho, co Vám chceme ukázat. Nemusíte s sebou tahat atlas ptáků, rostlin...

KDY TAM JÍT

Dozvíte se, v kterou roční nebo i denní dobu je nejlepší přijít, abyste něco zajímavého viděli.

1. LOUKY S TAJEMNÝMI ZVUKY

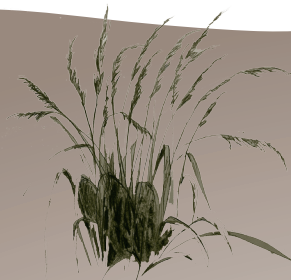
RYSOVÁ HORA, DÍLY, ROŽNOV POD RADHOŠTĚM,
VALAŠSKÁ BYSTRICE

Úplně normální, hospodářsky využívané louky jsou místem, kde žije jeden z nejohroženějších ptáků Evropy.

Chrástal polní je pták, velký asi jako hrdlička, který žije skrytě ve vysoké trávě. Proto ho nejspíš nikdy neuvidíte. Ale neviděla ho ani většina ochránců přírody. Zato slyšet je daleko. Má drsný hlas, asi jako byste hrubým hřebenem přejížděli o krabičku zápalek, jen mnohem hlasitěji. Tento zvuk je vždy dvakrát rychle za sebou, pak chvilku ticho a zase dvakrát za sebou a zase ticho. A tak pořád dokola, klidně i několik hodin.

Zajímavé nejsou jen druhy vzácné, ale i ty úplně obyčejné. Ovsík, původem z Alp, se díky záměrnému rozšiřování stal jednou z našich nejběžnějších trav, ale ještě před 500 lety u nás vůbec nerostl.

VHODNÉ OBDOBÍ

Louky kvetou od května po celé léto. Chrástala uslyšíte od půlky května do července, ale odlétá až v září, ůhýk je za mořem také od září do konce dubna.

Ůhýka nejspíš uvidíte, jak vyhlíží kořist na vyvýšeném místě, nejčastěji na keři. V křovinách na loukách, pastvinách i okrajích lesů si také nejčastěji staví hnízdo. Živí se hlavně hmyzem, který chytá za letu, ale loví i hraboše nebo menší ptáky.

JAK SE TU DOSTANETE

Z centra Rožnova se po červené turistické značce vydejte na jih, přes Rysovou horu dojdete k rozcestí na Házovských Dřlech. Pokud si budete chtít procházku pestrou krajinou ještě prodloužit, dejte se dále po modré k rozcestí Díly a nad údolím Zákopčí pokračujte po žluté na Hutisko-Solanec.

GPS: 49°26'17.429"N, 18°8'59.433"E (Rysová hora)
GPS: 49°25'23.237"N, 18°8'27.459"E (Házovské Díly)

2. STROMY NA SKÁLE

HŘEBEN KAMENÁRKY, ROŽNOV POD RADHOŠTĚM,
ZUBŘÍ

Les dokáže růst téměř kdekoliv. Ani kamenité svahy, balvany nebo dokonce skály pro něj nejsou překážkou.

JINÍ MAJITELÉ — JINÉ LESY

Je velký rozdíl mezi lesy severní a jižní části Veřovských vrchů. Na jihu je téměř všude smrk a na severu je zase hodně listnáčů. Je to důsledek rozdílného přístupu, který měli k hospodaření v lesích v minulosti majitelé těchto dvou oblastí.

Jeřábek je příbuzný tetřeva, ale o dost menší. Hnízdo má na zemi a samička se na své nenápadné zbarvení spoléhá tak, že je možné se k ní přiblížit velice blízko.

VHODNÉ OBDOBÍ

Listnaté lesy jsou nejhezčí, když jsou světlezelené zjara nebo pestrobarevné na podzim. Pro stopy je samozřejmě nejvhodnější zima. Rysí stopy jsou nejméně zkrát větší než stopy domácí kočky, jeřábek má stopy trochu podobné domácím slepicím.

Boční hřeben Kamenárky je v jižní části Veřovských vrchů jedinou větší oblastí s listnatými lesy.

Kamenárka je také místem, které trvale obývá rys. Stejně jako ostatní velké šelmy Beskyd je aktivní většinou až v podvečer nebo v noci. A i tehdy je velmi opatrný, takže je jen velmi malá šance, že byste jej mohli vidět. Můžete ale narazit na jeho stopy. (Na snímku z fotopasti je rys vyfocený na Kamenárce na počátku roku 2015.)

JAK SE TU DOSTANETE

Vydejte se z Rožnova po modré turistické trase na sever přes místní část Dolní Paseky. Na vrchol Kamenárky je to z centra asi 7 kilometrů. Odtud můžete pokračovat třeba k rozhledně na vrcholu Velkého Javorníka.

GPS: 49°30'32.416"N, 18°8'8.664"E

3. VODA A KAMENY

ROŽNOVSKÁ BEČVA, ROŽNOV POD RADHOŠTĚM

V Beskydech není mnoho míst, kde by řeky vypadaly aspoň trochu jako před 150 lety. V té době byla Bečva v Rožnově asi 5krát širší, než je její dnešní upravené koryto.

Bobři se u Rožnova objevili v roce 2009. Abyste je viděli, museli byste mít hodně velké štěstí, jsou to noční zvíře. Ale ohryzané kmeny jasně ukazují, že jsou blízko vás.

Málo známý pták, který má rád právě taková štěrková místa na řekách, je písík. Tento chráněný pták je o trochu menší než kos a mezi kameny je docela nenápadný. Proto si jej všimnete asi až tehdy, když letí nízko nad vodou a přitom pronikavě písá.

Štěrkové náplavy byly dříve na celém toku Bečvy, a často byly ještě o dost větší, než je tento. Takovéto břehy mohou být dobrým místem pro celou rodinu. Házet kameny do vody bude bavit asi jen kluky. Hledat oblázky různých barev a tvarů nebo z kamenů něco stavět může bavit i ostatní.

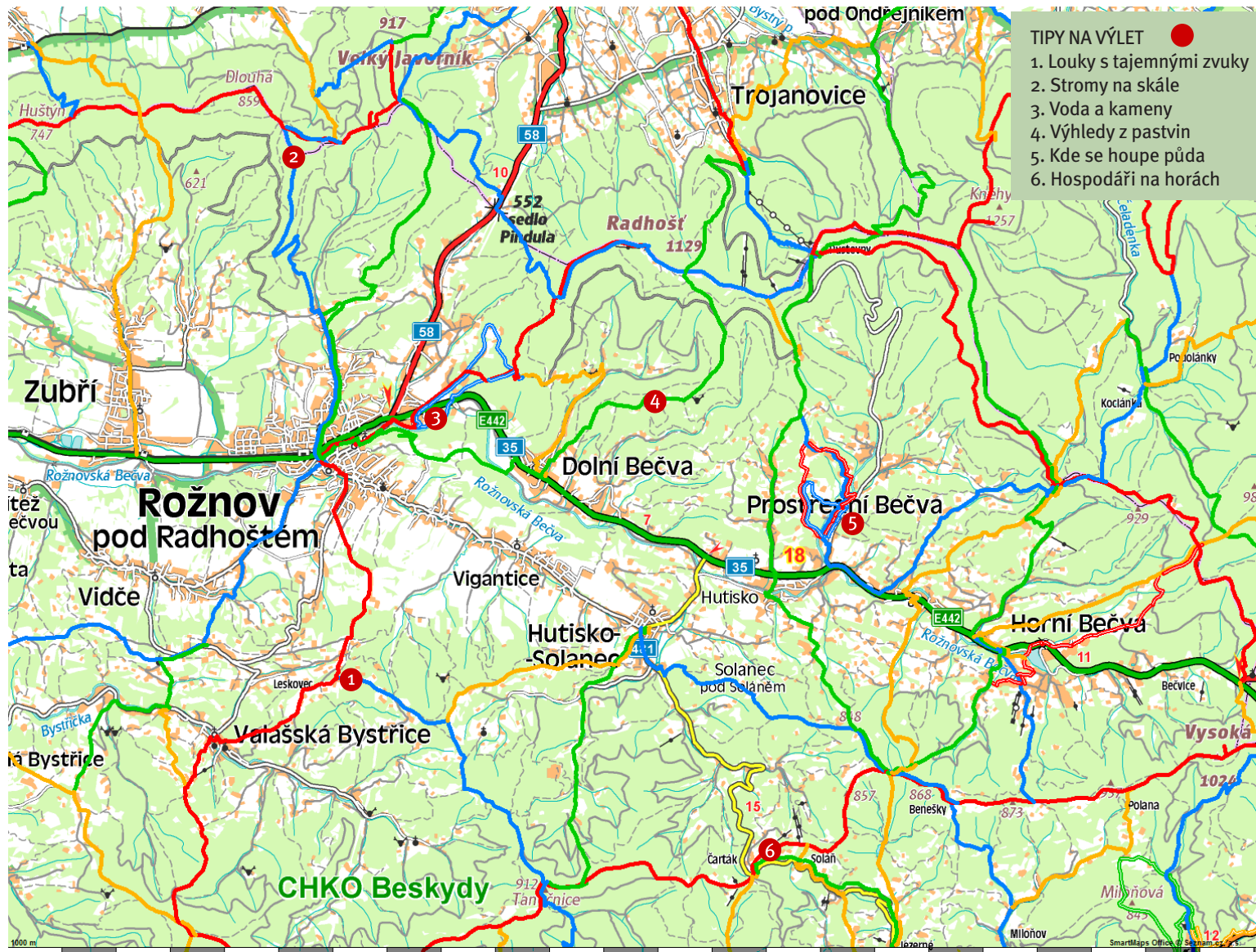
VHODNÉ OBDOBÍ

Na házení kamenů do řeky bude pro většinu asi nejlepší léto. Bobr je tu celý rok, ale v zimě je nejméně aktivní, přežívá z ukrytých zásob. Písík je na zimu pryč úplně, z jižní Afriky přiletí na konci dubna a vrací se tam na konci září.

JAK SE TU DOSTANETE

Štěrkové břehy se nacházejí hned u cyklostezky, která vede podél Bečvy z Rožnova směrem na Dolní Bečvu. Jsou necelé 2 km od rožnovského Valašského muzea. Pokud dostanete až na most u golfového hřiště, už jste je přešli/přejeli, vraťte se 400 metrů zpátky k Rožnovu.

GPS: 49°27'52.886"N, 18°10'12.620"E

4. VÝHLEDY Z PASTVIN

VRCHOL KAMENNÉ, DOLNÍ BEČVA

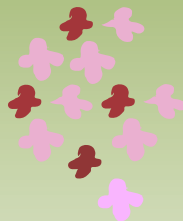
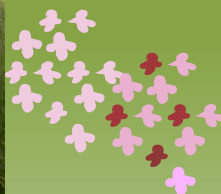
Většina dnešních luk na Kamenném byla kdysi pastvinami, které patřily k valašským pasekám s domy rozházenými po svazích.

LOUKY S PÉČÍ

O velkou část luk na Kamenném pečuje nezisková organizace ČSOP Salamandra. Vaše podpora je vítána! Můžete se přidat i jako dobrovolníci!

Mateřídouška je natolik aromatická, že se jí dobytek vyhýbá. Právě proto se jí na pastvinách (nebo alespoň bývalých pastvinách) tak daří.

Hnědásek kostkovaný je jedním z dříve běžných motýlů. Dnes už v Beskydech skoro vymizel. Jeho housenky kolem jitrocelů vytvářejí jemné a husté, jakoby pavoučí sítě. Při vyrušení – to bychom od motýlích housenek nečekali – dokážou běžet po zemi docela rychle.

Smilka je zvláštní tráva. Je tuhá jako dráty. Přesto, že ji dnes už skoro nic nechce žrát, byla kdysi na beskydských pastvinách nejběžnějším druhem. Dnes jsou louky se smilkou vzácné a chráněny i v Evropské unie.

VHODNÉ OBDOBÍ

Hnědáška můžete vidět od května přes celé léto, ve stejném období kvete i mateřídouška. Smilku uvidíte celoročně, pokud není právě pod sněhem.

JAK SE TU DOSTANETE

Návštěvu pastvin na Kamenném je ideální spojit s výletem na Radhošť. U rozcestí Radhošť – hřeben pod Hotelem Radegast odbočíte na zelenou značku a po 3 km dojdete přímo na pastviny Kamenné. Za další 3 km pak dojdete až na Dolní Bečvu.

GPS: 49°30'32.416"N, 18°8'8.664"E

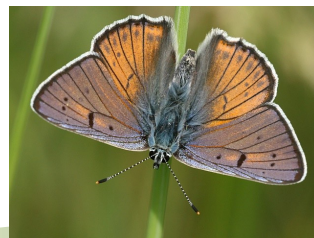
5. KDE SE HOUPE PŮDA

MOKŘAD POD JURÁŠKOU, PROSTŘEDNÍ BEČVA

V Beskydech bývalo jen málo opravdových rašelinišť, ale docela hodně podmačených luk. I ty však dnes už většinou neexistují. Mokřad Pod Jurášskou je proto dnes chráněn jako přírodní památka.

Mečíky nerostou jen v zahradách. Mečík střešovitý roste běžně na vlhkých loukách, dnes je vzácný a chráněný. Na loukách pod Jurášskou jich stále rostou desítky, v některých letech vytvářejí úplný koberec.

LOUKY S PĚČÍ

Neziskové organizaci ČSOP Salamandr se podařilo vykoupat jak Přírodní památku Pod Jurášskou, tak také část přilehlých luk. Vaše podpora při péči je vítána! Můžete se přidat i jako dobrovolníci!

VHODNÉ OBDOBÍ

S kuňkou se tu setkáte nejčastěji na jaře, ohniváček létá hlavně v červnu a červenci a mečíky nejvíce kvetou v červenci, v některých letech ještě i v srpnu.

JAK SE TU DOSTANETE

Přírodní památka se nachází nedaleko od silnice spojující Prostřední Bečvu s turistickým centrem Pustevny. Leží jen 100 metrů od autobusové zastávky Prostřední Bečva, Bártek.
GPS: 49°26'47.902"N, 18°16'16.703"E

Ohniváček modrolesklý je motýl z červeného seznamu. Právě vlhké louky jsou v Beskydech místem, kde se s ním můžete občas setkat, nikde ale nelétá ve velkém počtu.

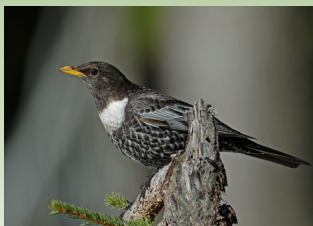
Kuňka žlutobřichá je docela malá žába, velká asi jen 3–5 cm. Jak napovídá její jméno, břicho má žlutě flekaté, shora je ale nenápadně šedohnědá. Na mokřadu Pod Jurášskou bývá v tůňkách v severní části. Poznáte ji i podle hlasu, který znáte z filmu Na samotě u lesa, kde ji napodoboval Ladislav Smoljak.

6. HOSPODÁŘI NA HORÁCH

HŘEBEN SOLÁNĚ, HUTISKO-SOLANEC,
VELKÉ KARLOVICE

Soláň je známým turistickým centrem. Je ale také jedním z nejvýše položených míst Beskyd, kde se ještě stále běžně hospodaří.

Viděli jste někdy kosa s velkou bílou skvrnou na hrudi? Právě na Soláni se vám to může podařit! Kos horský většinou hnízdí ve smrkových lesích, ale potravu často hledá na přilehlých loukách.

Pupava je typickou rostlinou pastvin. Díky tomu, že je ostnitá, dobytek ji nežere. Patří ke spoustě rostlin, které se do Beskyd dostaly až ve středověku, právě díky pastvě.

Mnoho lidí jezdí do Rožnova, aby se ve Valašském muzeu v přírodě podívali na tradiční hospodaření, které se tam předvádí v rámci pořadů Jaro na Valašsku, Podzim... Sušení sena nebo sklizeň obilí jsou na Soláni stále ještě běžnou součástí života několika zbylých hospodářů.

VHODNÉ OBDOBÍ

Kos horský je přes zimu ve Středomoří, k nám přilétá v dubnu, odlétá na konci srpna nebo v září. Pupava kvete přes celé léto, dekorativně suchý květ (tedy vlastně soubor mnoha miniaturních květů) je nápadný celý podzim.

LOUKY S PĚČÍ

O některé cenné louky v okolí Soláně pečuje nezisková organizace ČSOP Salamandr. Vaše podpora je vítána! Můžete se přidat i jako dobrovolníci!

JAK SE TU DOSTANETE

Podél červené značky vedoucí od autobusové zastávky k hospodě na Čartáku a dál, směrem k vrcholu Soláně, uvidíte jak daleké výhledy, tak i pestrou krajinu se stále probíhajícím zemědělským hospodařením.

GPS: 49°23'32.768"N, 18°14'52.368"E

ČSOP SALAMANDR

Jsme nezávislá profesionální nezisková organizace, jejímž cílem je péče o přírodní a kulturní dědictví Beskyd.

Pro Vás

- vydáváme Zpravodaj CHKO Beskydy,
- provozujeme Valašskou krajinu.cz – informační portál o přírodě Beskyd,
- vytváříme letáky a publikace.

Pečujeme o krajinu Beskyd. Podpořte nás!

POJĎTE DO TOHO S NÁMI!

Přidejte se k dobrovolníkům! Zapojte se do péče o zajímavé lokality a do záchrany vzácných rostlin a zvířat.

www.salamandr.info

PO NÁS BESKYDY

VALAŠSKÁ KRAJINA

INFORMAČNÍ PORTÁL O PŘÍRODĚ BESKYD, KDE NAJDETE

- další tipy na výlety v Beskydech
- co skrývá beskydská příroda
- co znají jenom místní

DOZVÍTE SE TAKÉ

- kde najdete místa, kde se čas zastavil
- jak pohodlně projedete Beskydy na kole
- kde se dá rozhlédnout po kraji
- které naučné stezky zabaví vás i vaše děti
- kde nakoupíte místní produkty
- kde zažijete pravou beskydskou divočinu

HLEDEJTE NEOBJEVENÉ ROZMĚRY BESKYD
A VALAŠSKA

www.valasskakrajina.cz

Vydal ČSOP Salamandr (www.salamandr.info) ve spolupráci
se Správou CHKO Beskydy.

Text: Vojtěch Bajer

Fotografie titulní strany: Stanislav Prečan

Fotografie: Vojtěch Bajer, Karel Brož, Ivan Dudáček,
František Jaskula, Martin Konupka, Petr Konupka,
Barbora Krupová, Miroslav Kubín, Petra Kutilka, Marek Vojtíšek,
Radim Živocký

Grafika: sumec+ryšková

Tisk: PROprint, Český Těšín.

Náklad: 5000 výtisků.

Rožnov pod Radhoštěm, 2015

